

Múltbéli kultúrharcaink

PUBLICISZTIKA - LXII. évfolyam, 34. szám, 2018. augusztus 24.

Írásom az 1937 és 1942 közötti fél évtized magyarországi szellemi csatározásairól szól. Baljós, vészhozó időszak volt ez a néhány év. Csak utólag látszik így. A fasizmus térnyerése és a második világháború első szakasza a kortársak zömét nem elborzasztotta, hanem reménnyel töltötte el. A szociális ígéretésekhez, a bővülő munkalehetőségekhez a tömegeket sikeresen elbódító nacionalista demagógia és zsidóellenesség társult. A hatalmon lévők bűnbaknak kiáltották ki a zsidókat, s évről évre szűkítették gazdasági és szellemi mozgásterüket. A vezetők a visszakapott területekért cserébe Hitler hol kényszerű, hol lelkes kiszolgálóivá váltak. A két évtized óta nem sok változást megélt politikai elit uralmát immár nem a baloldal fenyegette, hanem a szélsőjobb. Az 1939-es parlamenti választásokon a demokratikus ellenzék pártjai - mindenekelőtt a kisgazdák és a szociáldemokraták - törpepártokká zsugorodtak, megizmosodott viszont a sokszínű szélsőjobb: a nyilasok, a nemzetiszocialisták és más nevű csoportosulásaik, nem kis gondot okozva az állambiztonsági szerveknek. A sztálini politika következtében is tovább gyengülő magyarországi kommunisták a legális munkásmozgalomba beépülve készültek a kedvező időkre.